

вентаризацію, систему рахунків, подвійний запис, оцінку, калькуляцію, баланс, звітність.

І третя складова облікової політики – це процедури бухгалтерського обліку. Бухгалтерська процедура – це певний порядок дій, які необхідні для вирішення облікових завдань. Бухгалтерські процедури мають бути такими, щоб забезпечувати повну, достовірну, неупереджену, об'єктивну та оперативну інформацію для складання фінансової звітності та прийняття адекватних, своєчасних та виправданих управлінських рішень. Норми та вимоги до бухгалтерського обліку, відповідно до яких формується Наказ про облікову політику, встановлюються законодавством. Проте існують багатоваріантні норми, серед яких кожне підприємство обирає найприйнятніші для себе. До таких норм можна віднести способи оцінки, методи амортизації, робочий План рахунків та інше. Отже, одним з найголовніших завдань керівника підприємства та головного бухгалтера є складання Наказу про облікову політику з урахуванням специфіки діяльності кожного підприємства, особливостей співпраці з контрагентами, підпорядкованості, постійних змін у законодавстві та ін.

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК І КОНТРОЛІНГ: СПІВВІДНОШЕННЯ ТА РІЗНІСТЬ КАТЕГОРІЙ

Семеняга А.Г.

Науковий керівник – Власова О.Є., канд. екон. наук, доцент

У міру ускладнення економічних реалій пред'являються усе більш жорсткі вимоги до організації та інформаційного забезпечення управлінського процесу. Ухвалення управлінських рішень на основі своєчасної і достовірної інформації здійснюється на основі використання інструментарію менеджменту, обліку, планування, аналізу і контролю. Інформаційною основою процесу ухвалення рішень традиційно вважається управлінський облік, який поступово заміщається системою контролінгу. При цьому, природно, виникає питання про співвідношення контролінгу і управлінського обліку.

Погляди на управлінський облік змінювалися у зв'язку з розвитком економічних систем і дією глобалізаційних процесів. Думки з цього питання диференціювалися залежно від безлічі чинників: історичних, географічних, методологічних тощо. Наприклад, в різних країнах існують наступні погляди на зміст поняття «Управлінський облік»:

– у Німеччині термін не використовується взагалі, тут вживається назва «Обчислення витрат і результатів»;

– у США, Англії та Канаді це поняття включає не лише планування, облік, контроль і аналіз витрат і виручки, але і фінансові та виробничі інвестиції;

– у Франції - маржинальний облік - пошук і обґрунтування управлінських рішень на перспективу із застосуванням показників маржинального прибутку;

– в Україні - управлінський облік є аналогом європейського контролінгу, тобто традиційна система збору та інтерпретації інформації про витрати та собівартість продукції.

При цьому контролінг розглядається як орієнтована на виконання місії компанії система надання допомоги керівництву підприємства, що дозволяє аналізувати, прогнозувати і коригувати діяльність організації з урахуванням нівеляції конфліктів інтересів агентів і кореспондентів.

У рамках інформаційного підходу проводиться ідея про те, що управлінський облік є інформаційною основою системи управління (у тому числі і контролінгу). Перефразовуючи думку К. Ерроу, лауреата Нобелівської премії, можна сказати, що управлінський облік як механізм передачі інформації сприяє підвищенню економічної ефективності.

У рамках синонімічного підходу розглядається точка зору, згідно якої управлінський облік і контролінг трактуються як синоніми. При цьому, деякі фахівці вважають, що контролінг - управлінська концепція, яка охоплює усі сфери діяльності організації: фінанси і облік, менеджмент і маркетинг, інтегруючи і координуючи ділову різницю служб для досягнення оперативних і стратегічних цілей. У свою чергу згідно офіційної термінології СІМА управлінський облік - це застосування принципів бухгалтерського обліку і управління фінансами з метою створення, захисту, збереження і збільшення вартості в інтересах зацікавлених учасників комерційних і некомерційних організацій - як публічних, так і приватних.

Таким чином сучасне трактування термінів «управлінський облік» і «контролінг» не дає принципових відмінностей між ними.

Яке би не було структурне наповнення управлінського обліку і контролінгу, ці системи пов'язують процес управління з обліковим процесом і спрямовані на досягнення наступних цілей: вироблення рекомендацій на майбутнє на основі аналізу явищ, що сталися; забезпечення менеджерів організації інформацією для ухвалення об'єктивних, оперативних управлінських рішень. У цьому контексті мета контролінгу й управлінського обліку співпадають.

Таким чином, взаємна ієрархія контролінгу й управлінського обліку представляється спірною. Розвиток ринкової економіки призводить до циклічних процесів: різке вичленення контролінгу з інформаційного управлінського середовища змінюється його ідентифікацією з системою управлінського обліку (що розуміється в широкому сенсі як процесу у рамках організації, що забезпечує ухвалення управлінських рішень). На наш погляд, систему контролінгу слід трактувати саме в контексті тотожності цих понять.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Пономаренко О.І., Фарафонова А.Д.

Науковий керівник – Кадничанський М.В., канд. екон. наук, доцент

Сучасні ринкові умови ведення бізнесу зумовили появу ряду проблем в економічній системі та діяльності суб'єктів підприємництва, які раніше не існували, таких як фінансова нестабільність, кризові явища, банкрутство. Суб'єкти підприємницької діяльності, зокрема будівельної галузі, яка першою на собі відчуває кризу, мають заздалегідь прогнозувати розвиток кризових явищ, забезпечуючи власну ефективну діяльність. Вирішенню зазначених проблем сприятиме сучасна система управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Упровадження такої системи створить дієвий інструмент щодо запобігання кризам, забезпечення стабільної та ефективної фінансової діяльності.

Фінансово-економічна безпека набуває великого значення внаслідок можливого незадовільного фінансового стану підприємства, що може призвести до стану банкрутства. А відповідно, система фінансово-економічної безпеки підприємства має враховувати оцінку такого стану, поєднувати надбання сучасної економічної науки та діяти постійно з метою оперативного реагування та своєчасності прийняття відповідних управлінських рішень. У вітчизняних науковій публікаціях розглянуто низку підходів до класифікації чинників, які формують передумови функціонування підприємства, визначають напрямки його розвитку тим самим впливаючи на фінансово-економічну безпеку підприємства. Як зазначають провідні вчені, на фінансово-господарську діяльність підприємств впливає безліч факторів, серед яких нестабільний економічний стан в країні, підвищення конкуренції на ринку, низька платоспроможність населення тощо. Ці загрози доцільно поділити за джерелом їх походження – на чинники зовнішнього і внутрішнього